

UN RECORREGUT PEL MESTRATGE DE MOLTS ANYS DE FEINA I COMPROMÍS

Pere Polo

Pío Maceda du a terme, en el seu llibre *Maestras y maestros de la democracia Historias de vidas profesionales*, de l'editorial Laertes, un recorregut extens i, ahora plural, per la tasca ingent i el compromís entusiasta de tota una generació de dones i homes docents al llarg dels darrers cinquanta anys. Els protagonistes de la seva obra (als quals l'autor entrevista) són els professionals que amb molt esforç però, sobretot, amb una coratge i una il·lusió fora mida varen posar els fonaments del que és avui la nostra educació, en els difícils anys del final del franquisme i dels inicis de la democràcia.

És curiós observar que, a moltes de les entrevistes que l'autor fa als docents que ja estan jubilats, hi apareixen termes i experiències pedagògiques que avui són considerades com a pròpies de la nova escola o de la suposada "innovació pedagògica", de la qual tant es parla en els centres docents de les Illes Balears i d'altres territoris de l'Estat espanyol.

D'aquesta manera constatem, a la majoria d'entrevistes, l'enorme influència que varen tenir damunt la tasca docent d'aquell temps els incipients moviments de renovació pedagògica o les escoles d'estiu d'aquella època, com a llocs de trobada i d'intercanvi fecund d'experiències de distints indrets de l'Estat i de diferents etapes educatives. Hi observem projectes, que avui ens poden semblar una novetat, com l'aplicació de les teories de Paulo Freire, Freinet o Tonucci, les "aules obertes a l'entorn", l'experiència

amb alumnes amb risc d'exclusió social a ciutats de l'àrea metropolitana de Madrid, els inicis de l'educació compensatòria, els projectes interdisciplinars, el diàleg amb els adolescents, la importància d'uns bons equips de feina a l'hora de posar en marxa el projecte educatiu de cada centre...

Pío Maceda fa referència, també, a un altre aspecte que es va donar molt, al llarg d'aquells anys, en les biografies de les persones docents entrevistades i que avui dia és pràcticament residual: el fort compromís dels docents amb els partits polítics de l'esquerra o amb les organitzacions sindicals. La majoria d'elles i ells tenien molt clar que la tasca educativa que feien com a docents havia d'anar acompanyada, reforçada o complementada amb la participació activa en la lluita política o sindical, en un moment clau per al nostre Estat a les acaballes del franquisme i en els inicis de la transició democràtica. Un fet que en els moments que vivim està molt arraconat, després de veure que conceptes com classe treballadora o classe social han estat bandejats pel discurs neoliberal.

La primera part del llibre està dedicada a tres entrevistes imaginades que l'autor fa a Marta Mata i Garriga, Luis Gómez Llorente i Xavier Melgarejo i Draper. Les dues primeres simbolitzen el pont cap a l'educació de la II República un cop salvat el trauma del franquisme. La tercera la dedica a una persona que va investigar durant més de 10 anys el sistema educatiu finès per tal de cercar la manera de millorar l'educació.

La tercera i darrera part del llibre, de caràcter més "acadèmic", titulada "Cinco décadas de cambios" fa un recorregut per la història del món educatiu de l'Estat espanyol dels darrers cinquanta anys: amb les diferents lleis educatives que s'han elaborat, amb les fites de caire laboral que s'han assolit com en el cas dels sexennis del professorat, amb les reivindicacions que encara resten pendents com el de l'estabilitat del personal docent interí i el seu accés a la funció docent, de com els Governos del Partit Popular han refet o derruït les lleis que el Partit Socialista Obrer Espanyol havia posat en marxa, i de com és de necessari un Pacte social i polític per l'educació que asseguri d'una vegada l'estabilitat normativa.

En una paraula, un recorregut ric, divers i plural per les vides intenses i compromeses de 14 persones que han fet de la construcció d'un model educatiu públic, de qualitat, compensador de les desigualtats la raó de ser de la seva estada en aquest món. Gràcies al seu esforç, som on som avui dia.

Pío Maceda és un mestre jubilat que participa en la Plataforma por la Escuela Pública de Leganés i en el Col·lectiu "Lorenzo Luzuriaga". A l'editorial Laertes ha publicat obres com *Nadar contra corriente* (2004), *Educación y libertad en la sociedad de la información* (2007), *Nada ha terminado. Crónica de cuatro décadas de escuela* (2011) i *Diálogos con Manuel B. Cossío. Mejoremos la educación* (2015). ■

